

Микола Михальченко
член-кореспондент
НАН України,
президент Української
Академії політичних наук

Світовий порядок просунеться до багатополосності як економічної, так і геополітичної

— Який статус, на Ваш погляд, найбільш раціональний з огляду на національні інтереси України (блоковий/позаблоковий)?

Позаблоковий, нейтральний статус сьогодні дорого коштує і не забезпечує національної безпеки. Особливо, коли поряд є могутній сусід, який демонструє свою силу і загрожує державній незалежності України вустами своїх політиків і військових. Тому Україні, в перспективі, для забезпечення суверенітету варто вступити до НАТО.

— Який вектор розвитку в умовах світової кризи вигідніший для України?

Для України привабливішою є біполярна або багатополарна модель економічного співробітництва зі світом при забезпеченні політичних гарантій суверенітету від НАТО та ЄС.

— Що на цей момент заважає розвитку взаємовигідної співпраці між Україною та Росією?

Розвитку взаємовигідного співробітництва між Україною і РФ заважає ряд факторів:

а) несамостійна економічна позиція України, вразливість від “енергетичного тиску” РФ. Але, мабуть, РФ використала “останній патрон”, піднявши ціну на газ до світового рівня. Україна витримає цей удар і зміцнить економічну безпеку;

б) позиція економічного і політичного тиску РФ на Україну як на “меншовартісного” партнера. Громадська думка Росії досі не сприймає Україну як незалежну країну, що відокремлення України є логічним і остаточним;

в) входження України до ЄС та НАТО (в перспективі) знімає неоімперські амбіції Росії. І цей фактор не може не враховувати політична еліта як Росії, так і США та ЄС.

— Як об’єктивно оцінити проблемні питання нашої спільної історії?

(Чи була, скажімо, Україна “колонією” у складі Російської імперії? Чи є привід звинувачувати РФ в трагедіях, що Україна пережила у складі СРСР (голодомор, репресії, русифікації й т.ін.)? Як оцінити той факт, що свої сучасні кордони Україна отримала у складі СРСР?)

А. Безперечно, Україна була “колонією” в складі Російської імперії, але специфічно, коли колоніальний статус мав народ, який етнічно і культурно народжений разом з Росією спільною “матір’ю” — Київською Руссю. Тому, з одного боку, Росія черпала людські ресурси для колоніальної та імперської адміністрації з України, а, з другого боку, стримувала, забороняла розвиток української мови, культури, самосвідомості, маючи на меті повну русифікацію України.

Б. В деяких трагедіях можна звинувачувати Російську імперію і СРСР напряму: введення кріпосного права, насильницьке переселення українців до Сибіру, на Далекий Схід, Північ тощо, репресії щодо інтелігенції, русифікація, а в деяких побіжно, наприклад, у голодоморі, де активну участь в його організації брали не тільки росіяни, але й грузини, євреї та й самі українські більшовики.

В. Позитивно. Але варто враховувати, що: 1) Україна в цей час втратила частину своїх історичних територій на користь, в першу чергу, РФ; 2) розширення території України відбувалося як побічний процес імперської політики Росії, яка навіть у жахливому сні не могла побачити, що колись русифікована, повністю контрольована економічно, політично, духовно-культурно, релігійно Україна стане незалежною державою.

— Який Ваш прогноз на подальший розвиток українсько-російських відносин?

Безумовно, відбудеться покращення взаємовідносин з Росією. Але це залежить передусім від Росії, так як Велика Британія, Франція та інші імперські держави змирилися з суверенітетом своїх колоній і тільки виграли від цього. Велика Британія, Франція, Іспанія, Португалія, Бельгія, Нідерланди до цього часу б виснажували себе проведенням колоніальної політики, а не стали б стабільними, багатими країнами. Розпад Австро-Угорщини відбувся дещо іншим шляхом, але приклад Австрії теж повчальний.

Загострення українсько-російських взаємовідносин з боку української сторони викликано: а) компенсаторською позицією колишньої “колонії” до метрополії; б) тиском Росії на Україну в різних сферах, що викликає неадекватний високий ступінь відсічі щодо політики Кремля (хвороблива реакція на подразники); в) світові політичні ігри навколо українсько-російських відносин, на які неадекватно реагують і Росія, й Україна. І це біда обох сторін.

— Хто, на Ваш погляд, винен в українсько-російському “газовому” конфлікті?

На 90% російська сторона, яка помилково витратила свій “останній патрон” глобального шантажу України загрозою розвалу країни економічно і політично. На “газовій голці” можна було тримати Україну ще декілька років. А тепер Україна буде вільнішою в економічній і політичній стратегії. На 10% винна українська сторона — неузгоджена політика гілок влади щодо постачань газу, корупція олігархів, чиновників тощо.

— Яким чином наукова спільнота України та Росії може сприяти гармонізації рівноправного співробітництва між нашими країнами?

Співробітництво науковців буде “охладжувати” “гарячі голови” політиків і звільняти громадську думку від комплексів “ворогуючих націй”.

— Яких глобальних змін зазнає світовий порядок через світову фінансову кризу, і яким чином це вплине на взаємовідносини України та Росії?

Світовий порядок просунеться до встановлення багатополосності економіки й геополітики. Це спрацює на процес встановлення рівних, взаємовигідних стосунків України та Росії.